

Звіт

Про проведення заходів до «Міжнародного дня безпечного інтернету» у Вирівському ліцеї

Педагога соціального Опалько Л.І.

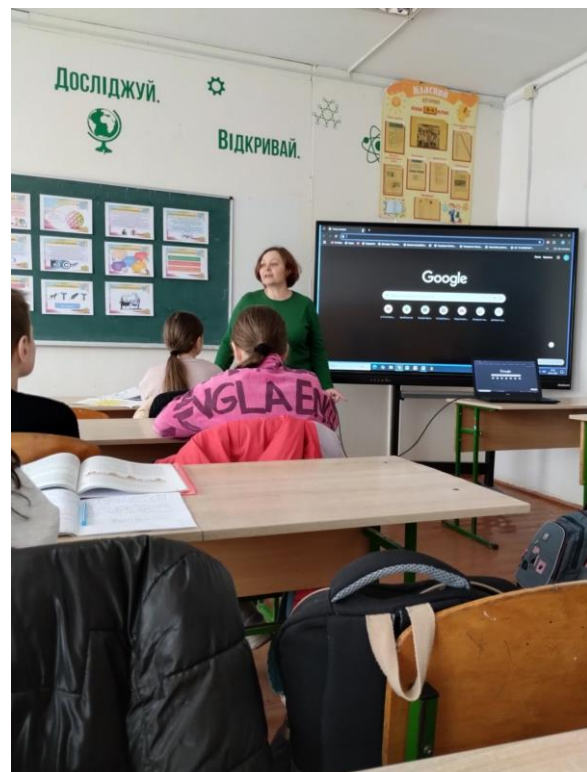
Практичного психолога Євгейчук Г.І.

Навчального закладу Вирівського ліцею

2024-2025 н.р.

«Безпечний Інтернет та соціальні мережі»

Мета: розширити й поглибити знання про безпечний Інтернет та соціальні мережі, сприяти обізнаності учнів про небезпеки, які існують в Інтернеті та соціальних мережах і про шляхи їх подолання, мотивувати поширювати цю інформацію у своєму середовищі, розвивати уважність, спостережливість, мовленнєві навички, пам'ять, виховувати любов до родини, навколишнього світу, етичне спілкування між товаришами, дорослими, молодшими друзями.

Хід заняття

I. Організаційний момент

II. Вступне слово

Доброго дня! Сьогодні поговоримо про Інтернет, про безпеку дітей в Інтернет. У лютому цього року вже вкотре відзначають День безпечного Інтернету завдяки ініціативі компанії «Microsoft Україна».

III. Актуалізація опорних знань.

Оголошую мозковий штурм «Про користь Інтернету» (учні називають позитивні можливості Інтернету, роблять записи на дошці або на плакаті)

Загрози в Інтернеті:

- ✓ Виготовлення, розповсюдження та використання матеріалів зі сценами насильства над дітьми
- ✓ Наполегливе чіпляння в мережі, розмови на теми сексу, насильства, "зваблення"
- ✓ Показ невідповідних віку, нелегальних та шкідливих матеріалів, що впливають на психіку, приводять до фізичної шкоди
- ✓ Переслідування і залякування

Вчитель: Існують певні правила користування Інтернетом:

1. НЕ ПОВІДОМЛЯЙ ПРО СЕБЕ І БАТЬКІВ ПРИВАТНУ ІНФОРМАЦІЮ.
2. НЕ ВИСИЛАЙ НЕЗНАЙОМИМ ЛЮДЯМ СВОЄ ФОТО
3. НЕ ВІР ВСЬОМУ, ЩО КАЖУТЬ ПРО СЕБЕ ВІРТУАЛЬНІ ЗНАЙОМІ

В Інтернеті легко знайти собі друзів, але... Послухайте одну історію.

Дівчинка познайомилась в Інтернеті з своїм однолітком, хлопчиком, якого звали Войтек. Вони почали спілкуватися в мережі. Аня пише: «Привіт, я Аня, мені 12 років, я шукаю друзів».

Хлопчик їй відповідає: «Привіт, Аня, я Войтек, мені також 12 років і я хочу зустрітися з тобою». А насправді, цей Войтек дорослий чоловік, який обманює дівчинку, і не тільки її.

Дуже часто, спілкуючись в Інтернеті уявляєш собі одну людину, а насправді вона зовсім інша.

4. ОБМЕЖУЙ СВІЙ ЧАС РОБОТИ ТА ІГОР В ІНТЕРНЕТІ
5. БАТЬКИ МАЮТЬ ЗНАТИ, ЧИМ ТИ ЗАЙМАЄШСЯ, КОЛИ СИДИШ БІЛЯ КОМП'ЮТЕРА.
6. НЕ ОБРАЖАЙ ІНШИХ В ІНТЕРНЕТІ
7. ТРИМАЙ ПАРОЛЬ КОМП'ЮТЕРА У ТАЄМНИЦІ
8. ЯКЩО ОПИНЯЄШСЯ В СКЛАДНІЙ СИТУАЦІЇ ПОГОВОРИ З БАТЬКАМИ

IV. Сприйняття нового матеріалу, осмислення зв'язків і відносин в об'єктах вивчення.

1. Прогрес інформаційно-комунікативних технологій

Інформаційне повідомлення №1.

Сьогодні ми з вами поговоримо про Інтернет та соціальні мережі, про їх переваги та існуючі небезпеки. Чи можете ви сказати, що таке Інтернет? *Відповіді дітей.*

А що таке соціальні мережі? *Відповіді дітей, допомога педагога.*

Сьогодні майже кожен комп'ютер підключений до мережі Інтернет. Шоста частина світу користується мережею, а через 2 роки, за прогнозами аналітиків, це робитиме кожен третій житель планети. У давні часи, щоб отримати якусь інформацію про країну, життєвий статус про її народ та інше, люди використовували листи. А листи відправляли човном, пароплавом. «Доставка» інформації тривала місяць – півроку. Потім стільки ж люди чекали відповіді. З появою літаків на відправку листа і відповіді чекали вже не 2 місяці, а 2 тижні. З появою Інтернету лист відправляється і відповідь отримується через кілька секунд.

У наш час сучасна молодь вільно володіє можливостями Інтернету та мобільними телефонами, а школярі, можливо, не розуміють, як без цього жив світ 20 років тому. Сьогодні Інтернетом користується кожна 3 людина на планеті.

Ніколи раніше не було так легко, швидко та зручно знайти людей будь-якого віку, соціального статусу, статі, національності, рівня досвіду й дискутувати з ними на які завгодно теми, що є цікавим для певних груп.

Інформаційне повідомлення №2.

У 2011 році у рамках програми Microsoft «Партнерство в навчанні» кафедрою превентивної роботи та соціальної політики ЮНЕСКО в Україні було проведено Всеукраїнське широкомасштабне дослідження «Рівень обізнаності українців щодо питань безпеки дітей в Інтернеті». Детальне дослідження вперше було проведено в Україні. Ключові результати: З 96% дітей-користувачів Інтернету віком від 10 до 17 років 51% не знає про небезпеки в мережі. 52% дітей виходять в Інтернет передусім для спілкування у соціальних мережах, де залишають свій номер мобільного телефону (46%), домашню адресу (36%), особисті фото (51%). 44% дітей знаходяться у потенційній зоні ризику (розміщують особисту інформацію) і 24,3% вже були в ризикованих ситуаціях (ходили на зустріч з віртуальними знайомими).

2. Виступи учнів із повідомленнями про Інтернет-загрози

Слово вчителя. Інтернет – дуже потужний ресурс, який значно полегшує життя людини та відкриває майже необмежені можливості для самореалізації та саморозвитку юної особистості, спілкування, навчання, дозвілля. Але разом з тим, в Інтернеті приховано досить багато небезпек як для дітей, так і для дорослих. Знання цих небезпек дозволить їх уникнути. Наші експерти підготували чималий список. Прислухайтесь і зробіть доповнення.

Віруси. Комп'ютерний вірус – це невелика програма, яка написана програмістом високої кваліфікації, здатна до саморозмноження й виконання різних деструктивних дій. На сьогоднішній день відомо понад 50 тис. комп'ютерних вірусів. Дія вірусів може проявлятися по-різному: від різних візуальних ефектів, що заважають працювати, до повної втрати інформації. Основними джерелами вірусів є:

- дискета, на якій знаходяться заражені вірусом файли;
- комп'ютерна мережа, в тому числі система електронної пошти та Інтернет;
- жорсткий диск, на який потрапив вірус у результаті роботи з зараженими програмами;
- вірус, що залишився в оперативній пам'яті після попереднього користувача.

Основними ранніми ознаками зараження комп'ютера вірусом є:

- зменшення обсягу вільної оперативної пам'яті;
- уповільнення роботи комп'ютера та завантаження;

- незрозумілі (без причин) зміни у файлах, а також зміни розмірів та дати останньої модифікації файлів;
- помилки під час завантаження операційної системи;
- неможливість зберігання файлів у потрібних каталогах;
- незрозумілі системні повідомлення, музичні та візуальні ефекти тощо.

Кібер-хуліганство. Кібер-хуліганство – термін, який використовується для того, аби описати інформаційні атаки на дитину через Інтернет. На відміну від традиційного хуліганства, якого дитина може уникнути, знаходячись вдома, стати жертвою кібер-хуліганства можна й у власній оселі на очах у батьків. Варіанти кібер-хуліганства досить різноманітні. Основними їх різновидами є наступні.

Кібер-булінг. Одна із форм переслідування дітей та підлітків за допомогою ІКТ. Для цього можуть створюватися сайти, на яких розміщуються матеріали, що компрометують дитину (фото, відеозйомки тощо). З метою кібер-булінгу використовуються сервіси миттєвих повідомлень, електронна пошта, соціальні мережі, ігрові та розважальні сайти, соціальні мережі, форуми та чати.

Грифери. Інтернет-шахраї, які заважають учасникам он-лайн-ігор спокійно грати. Вони періодично пошкоджують ігрових персонажів, блокують певні функції гри та викрадають як персонажів, так і їхнє віртуальне життя.

Виманювання інформації про дитину та її сім'ю з метою подальшого пограбування, шантажу. Це відбувається завдяки використанню певних Інтернет-технологій. Шпигунське програмне забезпечення. Це комп'ютерні програми, які збирають інформацію без відома власника комп'ютера. Зібрана інформація може містити:

- список рекламних сайтів, на які переходить користувач під час серфінгу в Інтернеті;
- особисту інформацію: ім'я, адресу та номер телефону;
- Web-сторінки, які відвідує користувач, та відомості форм, які він заповнює на цих сторінках (треба пам'ятати про обережність при повідомленні паролів своєї електронної пошти та акаунтів у соціальних мережах; не слід називати дівоче прізвище матері – подібна інформація використовується при оформленні банківських документів у якості ключових слів);

Фішинг – технологія Інтернет-шахрайства, розроблена з метою крадіжки конфіденційної інформації. Різновидами її є поштовий фішинг (отримання листа від «державної установи» або «банку» із вимогою повідомити особисті 7 дані) та он-лайн-фішинг (створення ідентичної копії відомих сайтів Інтернет-магазинів з метою обманювання покупців).

Фармінг. Різновид шахрайства в Інтернеті, коли оманливим шляхом користувач потрапляє на ідентичну копію відомих сайтів. Потім відбувається зараження комп'ютера вірусами та шпигунським програмним забезпеченням.

Он-лайн-хижаки «Хижаки» встановлюють контакт із дітьми шляхом розмов у чат-кімнатах, обміну миттєвими повідомленнями, електронною поштою або через дошки повідомлень. Багато підлітків користуються он-лайн-форумами підтримки ровесників з метою вирішення власних проблем. Хижаки часто відвідують такі зони в он-лайнні, щоб знайти вразливих жертв. Он-лайн-хижаки виявляють по відношенню до них увагу та турботу, пропонують подарунки і таким чином намагаються поступово спокусити своїх жертв, не шкодуючи для цього ні часу, ні грошей, ні енергії. Вони в курсі найостанніших музичних новинок і все знають про хобі, які найчастіше цікавлять дітей. Вони вислуховують дітей і «співчують» їхнім проблемам. Вони намагаються позбавити комплексів молодих людей. Хижаки також можуть спонукати дітей, з якими вони знайомляться в он-лайнні, до контакту віч-на-віч.

Спам. Це масова розсилка комерційної, політичної та іншої реклами (інформації) або іншого виду повідомлень (у тому числі й підроблених) особам, які не висловлювали бажання їх отримувати. Фішинг також іноді може вважатися спамом. Метою розповсюдження підроблених повідомлень є отримання від споживачів таких особистих відомостей: власного імені та імені користувача; номера телефону й адреси; пароля або PIN-коду; номера банківського рахунку. Таке повідомлення, зазвичай, маскується під офіційний лист від адміністрації банку. У ньому говориться, що одержувач повинен підтвердити відомості про себе, інакше його рахунок буде заблоковано, і наводиться адреса сайту, що належить спамерам, з формою, яку треба заповнити. Серед даних, які просять повідомити, є ті, що потрібні шахраям. Для того, щоб жертва не здогадалася про обман, оформлення цього сайту також імітує оформлення офіційного сайту банку чи установи.

Недостовірна інформація. Вчителі загальноосвітніх навчальних закладів помітили, що якість шкільних рефератів протягом останніх років погіршилася: інформація, яка міститься у більшості рефератів, є недостовірною, неповною або застарілою. І це не дивно, адже учні завантажують вже готові реферативні повідомлення з Інтернету та роздруковують їх. Це займає часу максимум 1 годину. Проте часто користувачі не замислюються над достовірністю отриманої інформації, не вміють аналізувати та узагальнювати її, тому що у них відсутнє або недостатньо розвинуте критичне мислення. Якщо при підготовці рефератів недостовірна чи неправдива інформація до життєвого ризику не призводить, то у випадку пошуку інформації, що стосується здоров'я, ризик істотно збільшується. Проблеми, що стосуються здоров'я, як фізичного, так і психічного, повинні обговорюватися лише у родині, із дорослими та фахівцями. В Інтернеті на різноманітних форумах досить легко знайти (і ми знаходили) інформацію, яка є не лише антинауковою, а й життєво небезпечною, якщо нею скористатися.

1. Роздуми про зміст віртуального світу

Як я постраждала від Інтернету

Мені було 14 років, коли я вперше зрозуміла про всі плюси та мінуси інтернет ресурсів. Я, як і всі інші діти, дуже зраділа, коли батьки погодилися купили мені комп'ютера і незабаром підключили Інтернет. Це було дуже зручно, я більше не бігала по бібліотеках у пошуках потрібного підручника, усі новини тепер дізнавалася тільки звідти. Також було дуже зручно спілкуватися особисто з людьми інших країн, це так пізнавально. Також він задовольняв багато моїх особистих потреб: я дивилася фільми, скачувала музику і таке інше. Так пройшов навчальний рік, настало довгоочікуване літо. Влітку, на жаль, я не вела активне у життя, мабуть, тоді то я й почала пізнавати мінуси використання Інтернету. Але в той час я цього не розуміла. Майже все літо я просиділа в Інтернеті. Батьки працювали, друзі поїхали відпочивати, а я...

А що я? Лежачи спати о 5 ранку, я прокидалася о 2 годині дня, брала їжу і включала комп'ютер. Сиділа цілими днями у соціальних мережах, шукала інформацію, яка, по суті, мені не потрібна, коли трохи набридало, дивилася фільми і слухала музику. І все це було он-лайн. Життя он-лайн - як згадую я тепер. У мене було понад 500 друзів Вконтакті, близько 100 друзів Facebook. Безглуздя, проминав ще один рік, ставало тільки гірше. Вставати зрання було практично неможливо, очі боліли, був поганий настрій, та якщо влітку я казала собі: «Мені просто сумно», то зараз мені нічого було сказати. Так проходив день за днем... З друзями я не спілкувалася, говорила: «Спишемося Вконтакті» або «Побачимося у Skype», про усі свої проблеми я писала у Twitter... А хто ж захоче зустрічатися із дівчиною тільки в Інтернеті? Друзі, родина, навіть мої почуття, - вони не покинули мене, вони просто чекали, коли я сама повернуся... повернуся до життя. На деякий час я вмерла, відійшла від суспільства, я так це називаю.

І знаєте, проблема навіть не в тому, що весь свій час ти просиджуєш в Інтернеті, а проблема в тому, що завдяки цьому ти втрачаєш себе, втрачаєш дорогих для себе людей... життя втрачає тебе...

Я повернула собі життя, воно більше не проходить повз мене. То ж не робіть подібних помилок, життя того не варте!

Тест на виявлення комп'ютерної залежності.

1. Ти засмучуєшся та злишся, якщо потрібно виключати комп'ютер.
2. Ти знаходишся у дуже гарному настрої тільки сидячи за комп'ютером.
3. Комп'ютер для тебе – це засіб зняття стресу.
4. Після комп'ютерних ігор у тебе виникають головні болі.
5. У житті ти відчуваєш пустоту, роздратованість, які зникають, коли ти сідаєш за комп'ютер.
6. Ти маєш проблеми у навчанні через те, що часто сидиш за комп'ютером.
7. Ти відчуваєш потребу проводити більше часу за комп'ютером.
8. Ти маєш проблеми з родичами, у стосунках з друзями або іншими людьми через комп'ютер.

Результат: підрахуйте кількість плюсів у відповідях. Якщо загальна сума перевищує 3 бали – ви маєте ризик потрапити у залежність від комп'ютера.

VII. Узагальнення, систематизація і застосування знань.

1. Правила користування соціальними мережами

Існують певні правила користування соціальними мережами:

1. НЕ ПОВІДОМЛЯЙ ПРО СЕБЕ І БАТЬКІВ ПРИВАТНУ ІНФОРМАЦІЮ (домашню адресу, номер домашнього телефону, робочу адресу батьків, їхній номер телефону, назву й адресу школи), НЕ ВИСИЛАЙ НЕЗНАЙОМИМ ЛЮДЯМ ФОТО.

2. НЕ ВІР ВСЬОМУ, ЩО КАЖУТЬ ПРО СЕБЕ ВІРТУАЛЬНІ ЗНАЙОМІ. Дівчинка познайомилась в соціальній мережі з своїм однолітком, хлопчиком, якого звали Войтек. Вони почали спілкуватися в мережі. Аня пише: «Привіт, я Аня, мені 13 років, я шукаю друзів».

Хлопчик їй відповідає: «Привіт, Аня, я Войтек, мені також 13 років і я хочу зустрітися з тобою». А насправді, цей Войтек дорослий чоловік, який обманює дівчинку, переслідуючи інші цілі, і не тільки її. Дуже часто, спілкуючись в мережі уявляєш собі одну людину, а насправді вона зовсім інша.

3. НЕ ПОГОДЖУЙСЯ НА ЗУСТРІЧ З ВИПАДКОВИМ ЗНАЙОМИМ. АБО РОБИ ЦЕ В ЛЮДЯНИХ МІСЦЯХ І ЗА УЧАСТЮ БАТЬКІВ.

4. ОБМЕЖУЙ СВІЙ ЧАС ПЕРЕБУВАННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ.

5. БАТЬКИ МАЮТЬ ЗНАТИ, ЧИМ ТИ ЗАЙМАЄШСЯ, КОЛИ СИДИШ БІЛЯ КОМП'ЮТЕРУ!

6. НЕ ОБРАЖАЙ ІНШИХ, НЕ ЛАЙСЯ, БУДЬ ЧЕМНИМ.

7. ТРИМАЙ ПАРОЛЬ КОМП'ЮТЕРА У ТАЄМНИЦІ.

8. ЯКЩО ОПИНЯЄШСЯ В СКЛАДНІЙ СИТУАЦІЇ ПОГОВОРИ З БАТЬКАМИ.

VIII. Підведення підсумків уроку.

Слово вчителя.

Наше життя вирує все швидше та швидше. Інтернет уже зараз став невід'ємною його частиною. Цілком ймовірно, що у найближчому майбутньому Всесвітня мережа повністю замінить усі інші засоби зв'язку. Та давайте зупинимось на мить і замислимось, чи дійсно ми хочемо провести усе життя у віртуальному світі? Бачити аватарки – замість живих облич, смайлики – замість живих посмішок. В решті решт як та на що втрачати власний час - це вільний вибір кожного. Але пам'ятайте, що Інтернет - це лише інструмент, яким Ви користуєтесь, щоб отримати відповіді на свої питання, підготувати реферати та доповіді, спілкуєтесь, якщо між вами величезні відстані. Вчиться користуватись Інтернетом із розумом.

Життя людини – це найдорожчий Божий дар на Землі. Будьте обережними з безпечним Інтернетом!